

ERDAL ÖZ

GÜLÜNÜN
SOLDUĞU AKŞAM

ERDAL ÖZ
GÜLÜNÜN
SOLDUĞU AKŞAM

© 1986, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1986

60. basım: Ocak 2018, İstanbul

Bu kitabın 60. baskısı 2 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak resmi: Metin Cenkmn

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2

Topkapı-Zeytinburnu

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-510-086-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789755100869

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

ERDAL ÖZ
GÜLÜNÜN
SOLDUĞU AKŞAM

ANLATI

♥can

Erdal Öz'ün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yaralısın, 1983

Kanayan, 1985

Bir Gün Yine Allı Turnam, 1986

Havada Kar Sesi Var, 1987

Odalarda, 1995

Sular Ne Güzelse, 1997

Cam Kırıkları, 2001

Defterimde Kuş Sesleri, 2003

Yorgunlar, 2009

Yarın, Nasıl Bir Gün Olacaksın?, 2016

Düşünüyorum da, Müthiş Bir Şey, 2016

ERDAL ÖZ, 26 Mart 1935'te Sivas, Yıldızeli'nde doğdu. Devlet memuru olan babasıyla birlikte Türkiye'nin değişik yerlerini dolaştı. Tokat Lisesi'ni bitirdikten sonra, İÜ Hukuk Fakültesi'nde başladığı yükseköğrenimini Ankara Hukuk Fakültesi'nde tamamladı. TDK Yayın Kolu'nda, Türk Sinematek Derneği Ankara Şubesi'nde çalıştı. İstanbul'da arkadaşlarıyla birlikte *a Dergisi*'ni çıkardı. İlk öykü kitabı *Yorğunlar*, 1960'ta *a Dergisi* yayınları arasında çıktı. İlk romanı *Odalarda*, aynı yıl Varlık Yayınları'ndan çıktı. Ankara'da Sergi Kitabevi'ni açtı. 12 Mart Askerî Darbesi'yle başlayan karanlık dönemde siyasal görüşlerinden dolayı üç kez tutuklandı, hapis yattı ama yargılanma sonucunda aklandı. Bu dönemi işlediği *Yaralısın* adlı romanıyla 1975 Orhan Kemal Roman Armağanı'na değer görüldü. 1975-1981 yılları arasında Cem Yayınevi'nin Arkadaş Kitaplar adlı çocuk edebiyatı dizisini yönetti. 1981'de Can Yayınları'nı kurdu. *Sular Ne Güzelse* adlı kitabıyla 1998 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Cam Kırıkları* ile 2001 Sedat Simavi Öykü Ödülü'nü aldı. *Kanayan* (1973) adlı öykü kitabında, *Deniz Gezmiş Anlatıyor* (1976) ve *Gülünün Solduğu Akşam* (1986) adlı anı-romanlarından sonra *Gülünün Solduğu Akşam'a* girmeyen notlar ve izlenimlerini 2003'te *Defterimde Kuş Sesleri*'nde topladı. SSCB gezisinin izlenimlerini içeren *Allı Turnam* (1976), 1998'de *Bir Gün Yine Allı Turnam* adıyla yeniden yayımlandı. *Havada Kar Sesi Var* adlı öykü kitabı 1987'de basıldı. *Dedem Korkut Öyküleri* (1979), *Alçacıktan Kar Yağar* (1982), *Babam Resim Yaptı* (2003) adlı üç çocuk kitabı yayımlandı. Erdal Öz, 6 Mayıs 2006'da aramızdan ayrıldı.

İçindekiler

Bu kitabı yazarken.....	13
Onuncu basım için	15
Bir akşamüstü oturup	19
Şarkışla'ya düşürmesin Allah sevdiği kulunu	31
Deniz Gezmiş anlatıyor	33
Uzun ince bir yoldayım	75
Yusuf Arslan anlatıyor	79
Nurhak, sana güneş doğmaz	87
Mendilimde kan sesleri	93
Kanayan biri	135
Mehmet Asal anlatıyor	141
Bir demet kır çiçeği	155
Mustafa Yalçiner'in gerilla günlüğü	163
Nerden niçin mi geldim	179
Mete Ertekin anlatıyor	185
Kıranlara selam olsun	189
İrfan Uçar anlatıyor	197
Asılanların baladı	217
Bir gün öncesi	221
Avukatları Mükerrerem Erdoğan anlatıyor	223

Önce biri, sonra biri, sonra biri daha	227
Ölümlerden sonra	249
Bir baba	251
Yusuf Arslan'ın babası Beşir Arslan anlatıyor	253
Bilgiler, belgeler	261
Deniz mahkemeye düşmüş, avukatı ben olaydım	263
Ölümlerden hemen sonra	267
Ölümlerden on gün sonra	269
Deniz Gezmiş'in son mektubu	273
Yusuf Arslan'ın son mektubu	275
Hüseyin İnan'ın son mektubu	277
Zehir olayı	279

Herkes ne zaman ölür
elbet gülünün solduğu akşam.

TURGUT UYAR

Bu kitabı yazarken

O günlerden bende kalanları toparlayıp yazarken Ferenc Molnar'ın yazdığı *Pal Sokağı Çocukları* adlı o pek sevdiğim çocuk romanını yeniden okuyor gibi oldum. Bütün inançları, olanca sevimlilikleri içinde, ellerini kana bulamaktan özenle kaçınan; hele “kır gerillası” serüvenini, sanki dağda kamp kurmuş korkusuz bir izci topluluğu olarak yaşayan bu gözüpek çocuklara karşı büyüklerin çok acımasızca davrandığını da öfkeyle belirtmekten kaçınmadım.

Bir önceki dönemin asılan üç büyüğüne karşılık, üç genç insanın sanki bir ödeme biçiminde asılışlarını, sonucu üç-üç biten o korkunç ve uzatılmış maçı, yaşadığım, edinebildiğim bilgilerin ışığında oldukça ayrıntılı anlatışım da, uygulandıktan sonra bir daha onarılamayan, bir daha dönüşü olmayan ölüm cezalarının ne kadar insanlıkdışı, ne kadar ilkel bir eylem olduğunu vurgulamak içindir.

Bu kitapta anlatılanlar, serüven dolu sürükleyici bir roman gibi de okunabilir. Ama acı ve hüznü yüklü bir kitap olduğu da bilinmelidir. Birtakım acı gerçekleri daha da etkili kılabilmek için, böyle bir biçim kullanmam kaçınılmazdı. Başka türüsünü de yapamazdım. Bu da benim yazış biçimim. Ancak bu yazdıklarımın, bir roman gibi okunsa da, roman olmadığı gözden uzak tutulmamalıdır.

Serüvenlerini yazarken, bu gözüpek çocukların kişiliğinde birer kahraman yaratmaya çalışmadım. Okuyunca görülecekti: Onlar gerçekten yiğit kişilerdi.

Olaya, bir avuç teröristin silahlı eylemi, birkaç anarşistin

düzene karşı ayaklanması olarak bakmak, olanları bu gözle görmek, o günlerde olduğu gibi, şimdi de yanlış bir yargılamaya götürebilir.

Belki bir avuçtular, birkaç kişiydiler. Görünüşe göre de silahlı eylemlere girişmiş, kurulu düzene baş kaldırmışlardı. Yanılmamalı bu. Görünüşün ardında yatan büyük ve gizli girişimi görmezden gelerek bu genç insanları yargılamaya kalkarsak, 12 Mart sonrasında olduğu gibi, yine onları yok edip ortadan kaldırmak, öldürerek cezalandırmak kastıyla yargılar, birçoğunu yeniden ipte sallandırırız.

Bir avuçtular ama bir başına değillerdi.

Oyuna getirildiklerinin, yalnız bırakıldıklarının acısını, öldürülmekten yakayı sıyrıp yaşıyor olanlar, sanırım hâlâ duyuyorlardır.

12 Mart'ı gerçekleştiren güçlerin başarılı ya da başarısız sorumluları, aradan bunca yıl geçtikten sonra, birbirlerini suçlayan, kendilerini aklamaya çalışan ilginç açıklamalarda bulundular. Hiçbir açıklamada, nedense bu genç insanların adı bile geçmedi. Sanki hiç görmemişler, hiç tanımamışlar bu çocukları; asker-sivil bir yönetimin başarısız girişimcileri, bu çocukların sırtını hiç sıvazlamamışlar sanki.

Okuyunca görülecektir: Bu çocukların bana gizlice anlattıklarında az da olsa ipuçları vardır.

Anı-belge karışımı bu anlatıyı bir roman gibi de okuyabilirsiniz; yeter ki sizde bırakacağı hüznün kalıcı, onarıcı olsun.

Sanırım hüznün, gerçek acıların izdüşümüdür.

İstanbul, Ekim 1986

Onuncu basım için

Gülünün Solduğu Akşam, 1971 yılında Ankara Bir Numaralı Mamak Askerî Cezaevi'nde kaldığım ilk tutukluluk dönemimde Deniz Gezmiş ve arkadaşlarıyla birlikte olabildiğim bir hafta içinde (11-18 Eylül) onlarla yaptığım konuşmalar sırasında hızla tutmaya çalıştığım dağınık notlardan, cezaevi günlüğümünden, dışarıya yazıp yolladığım mektuplardan, o mektupların satır aralarına bir gölge gibi ilıştirdiğim görünmez anılardan, belleğimde, yüreğimde kalanlardan yola çıkılarak yazılmıştır.

1976 yılında, elimdeki notların bir kısmını toparlayarak günlük bir gazete için bir dizi yazı hazırlamıştım. Sonra gazetenin şaşırtıcı tutumu yüzünden o yazı dizisini yayımlatmaktan vazgeçip *Deniz Gezmiş Anlatıyor* adıyla kitap olarak çıkarmıştım. O kitap, *Gülünün Solduğu Akşam*'ın bir bölümü, bir öndenemesi sayılabilir. O kitapta yalnızca Deniz Gezmiş ve Yusuf Arslan'la yaptığım konuşmalar, bir de üç gencin asılış sahneleri vardı. O kitap, kendi içinde de eksik bir kitap olmuştu. Özellikle Deniz Gezmiş'in konuştuğu bölümde, Deniz'in bazı sözlerini, onun bazı eylem arkadaşlarının isteklerine uyarak yazdığım metinden çıkarmak zorunda kalmıştım. Ayrıca o kitapta birtakım kurgu yanlışları da yapmış olduğumu sonradan anlamıştım. Deniz'in düşürüldüğü ilk pusu ile son pusunun ayrıntıları ne yazık ki birbirine karışmıştı.

Gülünün Solduğu Akşam'ı yazmaya kalkışınca elimdeki bütün yazılı notları yeni baştan çözümlyip derlemek zorunda kaldım.

Özellikle Deniz Gezmiş'le konuşurken tuttuğum karga-

cık burgacık notlar, haklı bir tedirginliğin, bir garip korkunun belirtilerini de taşıyordu. Yazdığım notlar cezaevinde ele geçebilir, özellikle de onların başına yeni dertler açabilirdi. Öyleyse yazdıklarımı benden başka kimse okuyamamalıydı. Bu yüzden oldukça okunaksız, çok kısa cümlelerden oluşan, pek çok cümlenin özetlenerek kâğıda geçirildiği, yalnızca cümlelerin değil, birtakım sözcüklerin de sonradan tamamlanmak üzere yarım bırakıldığı, yer yer nokta noktalarla geçiştirilmiş bir tür steno gibiydi, öylesine garip bir şeydi elimdeki metin.

Olmaya ki bu konuşmalar, önceden tasarlanmış birtakım sorulara düşünülerek verilmiş yanıtlardan da oluşmuyordu. Kaçamak bir buluşmanın şaşkınlığı, gerginliği içinde, birbirleriyle yeni tanışmış insanların pek de açık olmayan tutuk konuşmalarıydı kâğıda geçirmeye çalıştıklarım. İster istemez de dağınıktılar, savruktu anlatılanlar. Hele Deniz Gezmiş'le yaptığım konuşma. Sürekli oydu konuşan. Geç kalmış olmaktan korkar gibi konuşuyordu. Araya girip sorular soruşum, anlatıklarının ayrıntılarını yakalamak, sözde ileride onlarla ilgili yazacağım romana gerekli gereçleri sağlayabilmek içindi. Nitekim anlatılanlar, böylesi sorularla bu kadar renklenebilmiştir.

Üstelik birkaç gün sonra salıverileceğimi nereden bilebilirdim. Öyleyse işin başındaydık. Bu anlatılanlar, olayın ana çizgilerini kabaca belirleyecek, zamanla, geriye dönüşlerle romanın gerçek ayrıntıları ortaya çıkabilecekti.

Deniz Gezmiş Anlatıyor adlı kitabımda yer alan bölümler, *Gülünün Solduğu Akşam*'da yeniden ve daha eksiksiz toparlanıp biçimlenmiştir.

Ayrıca, bu kitabı oluştururken yazmayı tasarladığım ama kitaba koymadığım, ancak kitap çıktıktan sonra haftalık bir dergide açıklamak zorunda kaldığım önemli bir bölümü, Deniz'in benden üç kişilik zehir isteysiğini anlattığım bölümü de kitabın sonunda bulacaksınız.

Haziran 1987

Bir akşamüstü
oturup
hapisane kapısında
rubailer okuduk Gazalî'den:
“Gece:
büyük lâciverdî bahçe.
Altın pırıltılarla devranı rakkaselerin.
Ve tahta kutularda upuzun yatan ölüler.”

NÂZİM HİKMET

Bir akşamüstü oturup

Ankara, Bir Numaralı Mamak Askerî Cezaevi

30.6.1971 (Cezaevinde tuttuğum günlükten): *Bu gün görüş günüydü. Ne güzeldi. Annem, babam, karım, üçü birden gelmişlerdi. Çift kat cam bölmeli daracık görüşme odasında seslerimizi duyurabilmek için bağıra bağıra bir şeyler konuşmaya çalıştık.*

Döndüğümde Deniz Gezmiş'i bizim koğuşta buldum. Nurhak'ta yaralı olarak yakalanan Mustafa Yalçın-ner'in başucundaydı. Yavaş sesle konuşuyorlardı. Bu, onu ilk görüşüm. Yakalandığının ertesi günü gazetelerde boy boy yayımlanan fotoğraflarındakinden daha süzgül. Uzun süredir güneşsiz kaldığı belli. Zayıf ve beyaz. O yeşil parkasının içinde incecikti. Yakalandığı gün üzerinde olan yakası kürklü parkasını giymişti yine. Sonra nöbetçi yüz-başı girdi içeriye. Yumuşak bir sesle bir şeyler söyledi Deniz'e. Diremedi Deniz, kalktı; birlikte koğuştan çıktılar. Gardiyanların dışarıda azarlandığını duydum.

Aradan üç ay geçecek ve Deniz Gezmiş'le, yine bir görüş günü, başka bir boyutta, başka bir bağlamda karşılaşacaktık:

11.9.1971 (Aynı günlükten): *Uykusuz geçen bir gecenin ertesinde, öğle yemeğinin ağırlığı içinde yatağıma uzan-*

mıştım. İçim geçivermiş, uyuyakalmışım. Uyandığım da akşamı çok yakınım da buldum; dostları da. Yatağıma tırmandılar, bağdaş kurup oturdular. Sevgili konuklarıma çay söylemek için alttaki yatağı basarak indim, çayocağına gittim. Birden orada, çayocağının içinde Deniz'i görmek şaşırtdı beni. Aylardır hiç görünmemişti ortalarda.

Deniz, iki-üç kişinin güçlükle sığılabileceğı, çayocağı olarak kullanılan daracık bölmenin içindeydi. Çayocağını işleten iki tutuklu erin arkasında bir taburede oturuyordu.

"Merhaba," dedi.

"Merhaba," dedim. "İyi misin?"

"Öykünü bir daha okudum," dedi. "'Ernesto'yu.¹ Daha önce bir gazetede de çıkmıştı."

"Cumhuriyet'te," dedim.

"Memet Fuat'ın hazırladığı 'Yıllık' geçti elime. Orada gördüm. Bir daha okudum. İyi belgelemişsin."

"Pek öykü sayılmaz o," dedim.

"Yo, yo, olsun. Çok gerekli bir yazı. Eline sağhk."

Görüş günüydü o gün. Cezaevindekilerin yakınları, beş dakikacık da olsa içeridekileri görebilmek için onca yola, onca eziyete, onca engellemeye katlanıyor, cezaevine geliyorlardı.

Biz içeridekilerin hazırlıklarıysa bir gün öncesinden başlardı. Tıraşlar olunur, en temiz kılıklar giyilirdi. Amaç dışarıdakilere ezik, yılgın görünmemektir. Bu tavır, dışarıdakilere güç verirdi.

O gün Deniz de görüşmecisiyle buluşmak için beş dakikalığına koğuşundan çıkarılmış, dönüşte nasıl oldu-

1. Bu öykü, *Kanayan* adlı kitabımdadır.

sa yine kendini unutturup koğuşuna dönmemiş, çayocağına sığınmıştı.

Cezaevinde yatanlar bilir: Bir koğuşun içinde yataktan yatağa konukluğa gidilir; tıpkı bir evden bir eve, bir mahalleden bir mahalleye gidilir gibi.

Benim de yatağımda konuklarım vardı, beni bekliyorlardı, çayla birlikte.

11.9.1971 (Günlükten): Hazırlanan dört bardakla sekizlik demliği aldım.

“Gitme de konuşalım,” dedi Deniz.

“Yatağымda arkadaşlar var,” dedim.

“Boşver, atlat onları,” dedi.

“Atlatamam. Çay beklerler şimdi.”

“Canım, ver çaylarını gel,” dedi.

Gerçekten de on dakika sonra çayocağымdaydım. Bekliyordu. Deniz’in yanına bir tabure uzattılar, geçip oturdum. Çayocağını işleten iki tutuklu erden Ahmet, sıcak suyla doldurduğu değişik boylardaki kararmış demliklere birer tutam çay atıp kıvrıp büktüğü kâğıt parçalarını demliklerin akıtma yerlerine tıktırıyor, Aziz de yıkadığı bardakları, dolu demlikleri alıp dağıtmaya gidiyordu. O sırada üçüncü tutuklu er Bahattin de geldi. Ahmet’le Bahattin önümüzde dikeliş bizi meraklı gözlerden gizlediler. İkisi de Deniz’le aramızda geçen konuşmayı –pek anlamasalar da– ilgiyle dinlediler. Durmadan bardak yıkadılar, çay demlediler.

O gün Deniz’le aramızda geçen konuşmanın konusu edebiyattı. Edebiyata bunca yakın oluşuna sevinmiştim. Ummuyordum. 12 Mart’ın içeri aldığı nice arkadaş için edebiyat, genellikle küçümsenen bir şeydi. İçeriye kuramsal kitaplar da pek sokulamadığı için, zamanla onlar da edebiyatla tanışmak zorunda kaldılar. Pek çoğu,

doğru dürüst bir romanla, bir öyküyle, bir şiirle orada tanıştı. Sanırım bugün de öyledir. Okudukça, edebiyata ısındıkça, önce nasıl şaşırıldıklarını, sonra nasıl değiştiklerini sevinçle izlemiştir.

(Günlükten): *Bir ara Deniz, "Bugünleri de yazmak gerek," dedi.*

"Yazılacak elbette," dedim. "Daha olayın çok başındayız. Zamanla yazılır."

"Yarının gerçek edebiyatı bugünün mahpusanelerinden çıkacak, göreceksin," dedi. "Yazarlarımız konu sıkıntısı çekiyorlardı. İşte bir sürü konu onlara."

Doğru söylüyordu.

"Peki ama neden yazarlarımız içeride değil?"

"Niye?" dedim, "Fakir Baykurt burada. Dursun Akçam da burada. Muzaffer Erdost da. Emil Galip de. Mümtaz Soysal da."

"Ama aramızda değiller," dedi. "Çoğu Dış B'ye attı ka-pağı."

"Dış B" denilen yere "Vitrin" de diyorduk; Mamak Cezaevi'nin dış kesiminde, idarenin bitişiğinde, önündeki çiçekli geniş bahçeye bakan, uzaktan da olsa bütün Ankara'yı gören ayrı bir koğuştu. Orada, genellikle üniversite öğretim görevlileri, gazeteciler, yazarlar, yani "seçkinler" kalıyordu. Beni de bir ara oraya almak istemişler, yanaşmamıştım. O ara içeride kalmak, içeriye yaşamak bana daha ilginç gelmişti.

(Günlük'ten): *"Cezaevine giren çok az yazar var," dedi.*

"Bırak da dışarıda kalanlar, içeri tikılanlardan çok olsun," dedim.

Nâzım Hikmet'ten sonra en beğendiği şair Ahmed Arif'ti.

“Ama onun şiiri, daha çok eşkıyanın şiiri. Nedense yıllardır yeni bir şey yazmıyor. Tek kitabıyla kaldı. Bugünleri de yazmalı o,” dedi. Sonra birden sordu: “Bekir Yıldız’ı nasıl buluyorsun?”

“Severim,” dedim.

“Ama kaba gözlem onunki,” dedi. “Sanatçı yanı şimdilik pek ağır basmıyor. Yaşar Kemal’in ‘Bu Diyar Baştanbaş’a’sına benziyor yazdıkları. Öykülerinde röportaj ögesi ağır basıyor.”

Bilge Karasu’yu okumuş, pek beğenmemiş.

“Füruzan diye bir kız var, okudun mu?” dedi. “Bir kitabını okudum, pek bir şey anlayamadım ondan da.”

O konuşuyordu daha çok. Soruyor, çoğunlukla da kendisi yanıtlıyordu. Daha bir sürü ad saydı. Ece Ayhan’ı beğenmiyor ama ilginç buluyordu. Edip Cansever’i, Turgut Uyar’ı, Cemal Süreya’yı iyi izlemişti. Adnan Özyalçiner’i, Kemal Özer’i, Ülkü Tamer’i biliyordu. Hepsinin de beğendiği, beğenmediği yanları vardı.

Edebiyata bunca yakın oluşuna gerçekten şaşıyordum.

“Biz edebiyattan geldik reis,” dedi.

Onunla yalnız kalmalıydım. Çayocağımı işleten erlerin meraklı bakışları altında onunla kesik kesik konuşmak hoşuma gitmiyordu.

“Sıkıldın sen burada, kalk avluya çıkalım,” dedi.

Kafamdan geçenleri sanki anlamıştı.

“Avluda görürler seni, bırakmazlar,” dedim.

“Boş ver, kalk,” dedi.

Çıktık beton avluya. Esmer bir akşam koyuluğu vardı ortalıkta.

Yan yana volta atmaya başladık.

Dal gibi upuzundu. Omuzları dardı. Yürürken genç bir kavak gibi sallanıyordu. Meraklı bir sürü göz bizi izliyordu.

Cezaevinde haklarında en çok konuşulan, en çok me-

rak edilen iki ilginç kişiden biri Deniz, biri de İrfan Uçar. İrfan, İstanbul'da gördüğü ağır işkenceler karşısında gösterdiği olağanüstü dirençle herkesin dilinde. Bir direnç anıtı İrfan.

Ve her ikisi de öbür arkadaşlarıyla birlikte ayrı bir koğuştalar, gözden ıraktalar.

Birden, "Reis, sen iyi belgeliyorsun," dedi. "Che Guevara'yı belgelediğin öykün çok iyiydi. Belgeye dayalı iyi şeyler yazacaksın sen. Yazmalısın. Bizi de yazmalısın."

Şaşırılmışım.

"Bizi sen yazacaksın," dedi. "Bizim şu anda tek görgü tanığımız sensin. Boku bokuna asılıp gideceğiz. Yanımıza sokulan tek yazar sensin. Bizlerden sen sorumlusun reis. Bizleri iyice incele. Bize sorular sor, gerekli her şeyi öğren, yaz bizi. Yazar mısın?"

"Yazarım tabii. Yazarım ama konuşamayız. Konuşturamazlar."

"İstersen konuşuruz," dedi. "Sana istediğin her şeyi anlatırım. Bütün arkadaşlar anlatır. Ne istersen."

"Nasıl olacak bu?"

"Bir yolunu bulurum ben. İster misin?"

Nasıl istemezdim. Heyecanlanmışım.

"Var mısın reis? Yazacak mısın?"

"Seve seve," dedim. "Çok isterim yazmayı."

Keyifle güldü.

"Nasıl bir şey düşünüyorsun?" dedi. "Roman mı? Roman gibi olmalı. Roman olmalı değil mi?"

"Roman olabilir," dedim.

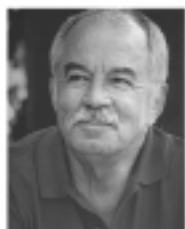
"En güzeli de o. Roman olmalı. Kuru kuru anlatılmamalı. Kalıcı bir şey olmalı. Yarına kalmalı. Unutulmamalıyız."

Bir roman kahramanıyla yan yana volta atıyordum beton avluda.

"Ne zaman başlayabiliriz?" dedim.

50 kuşağın öncü yazarlarından Erdal Öz, edebiyatımıza yalnız bir dille yazılmış birbirinden değerli eserler armağan etmiştir.

THKO (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu) adlı devrimci örgütün önderlerinden Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan ve arkadaşlarıyla Ankara Mamak Askerî Cezaevi'nde karşılaştım. Deniz Gezmiş'in isteği üzerine, onlarla tek tek konuşacak, gerekli birikimi sağlayacak, sonra oturup onların romanını yazmaya çalışacaktım. Heyecan verici, müthiş onurlu bir çalışma başlıyordu benim için. Kimi gizli kimi açık buluşmalarla bir kısmıyla konuşabildim... Bu tasarı çok iyi başladı ama yazık ki yarıda kaldı. Tam işin içindeyken hiç beklemediğim anda cezaevinden salıverildim. Elimdeki notlar bir roman için yetersizdi. O güzel insanlar –kimi asılarak, kimi kurşunlanarak– öylesine acımasızca yok edildiler ki, bende kalan notları artık kendimde saklayamazdım. Yıllar sonra oturdum, bu kitabı yazdım. *Gülünün Solduğu Akşam*, serüven dolu bir roman gibi de okunabilir ama acı yüklü bir kitap olduğu da bilinmelidir. Bu kitaba girmeyen notlarımı, izlenimlerimi, yıllar sonra *Defterimde Kuş Sesleri* adlı kitabımda topladım. *Gülünün Solduğu Akşam*'in devamı da sayılabilir o kitap.

ERDAL ÖZ

Kapak resmi: Metin Çankırın

CAN

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

9 789755 100869

9 789755 100869